

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Kaj je s Kmetijsko družbo?

»Jutro« je prineslo zadnji četrtek članek, ki je očitno inspiriran od večine glavnega odbora Kmetijske družbe, v katerem pisec trdi, »da nihče ne more očitati glavnemu odboru, da v svojem delovanju gleda na kaj drugega, kakor na obče interese kmetijskega stanu. Da so bili oni (večina glavnega odbora) vedno za to, da se ustvari čim boljše garancije za strogo nepolitično delovanje družbe. Ves odpor, ki se je dvignil med kmetovalci proti postopanju večine glavnega odbora, imenuje članek intrigantstvo, ki mu »mirno in uspešno delovanje družbe ne da miru.«

Da bo javnost prav informirana, hočemo pribiti nekoliko dejstev, ki naj pokažejo delovanje glavnega odbora.

§ 18. družbenih pravil, govoreč o nalogah glavnega odbora izrečno naglašajo, da ima glavni odbor izvrševati sklepe občnega zbora. Dne 4. maja 1929 je bila na seji glavnega odbora Kmetijske družbe na dnevnem redu tudi določitev termina družbenega občnega zbora. Ker so se zadnja leta občni zbori neredno in prepozno vršili, zlasti, ker se je občni zbor za poslovno leto 1929 vršil šele 28. decembra 1928, torej v odločno prepoznom terminu, je ta občni zbor, da bi se v prihodnje nerednosti glede sklicanja občnega zbora preprečile, soglasno sklenil, da se mora vršiti občni zbor za leto 1929. že meseca maja ali vsaj v prvi polovici junija. Občni zbor je soglasno naročil glavnemu odboru, da občni zbor skliče po določenih § 13. družbenih pravil v navedenem terminu.

Na tej seji je član glavnega odbora dr. Milavec, sklicujoč se na sklep prejšnjega občnega zbora, predlagal, naj se vrši prihodnji občni zbor Kmetijske družbe dne 11. junija 1929, češ da zahteva redno društveno poslovanje, da se vrši občni zbor v prvi polovici leta in da je glavni odbor vezan na soglasen sklep občnega zbora. Večina glavnega odbora Kmetijske družbe pod vodstvom predsednika Sancina pa je odklonila predlog dr. Milavca z motivacijo g. Petovarja, češ, naj sklene občni zbor kar hoče, mi bomo sedaj določili, da se vrši občni zbor meseca septembra. Tako je večina glavnega odbora zavrgla soglasen sklep in naročilo občnega zbora in določila prihodnji občni zbor za dan 5. septembra.

Tak sklep glede sklicanja občnega zbora je v nasprotju z naročilom zadnjega občnega zbora, pomeni nepotrebno odlašanje in zavlačevanje občnega zbora, krši družbena pravila in jemlje ugled Kmetijski družbi.

Glede sprejemanja članov pravi § 4. družbenih pravil: »Prave ude sprejema glavni odbor, potem, ko so se za to oglašili pismeno ali ustno, bodisi pri načelniku družbene podružnice, ki imajo v njenem okolišju svoje bivališče, bodisi neposredno pri glavnem odboru samem. Za prave ude sprejema glavni odbor le neomadeževane samolastne osebe, ki se dejansko pečajo s kmetijstvom, bodisi kot lastniki ali kot uživalci posestev, ki je od njih predpisana zemljarina. Podporne ude sprejema glavni odbor enako pravi udom. Podporni ude morejo biti vse druge samolastne neomadeževane osebe. Med podporne ude uvrstijo je tudi one posestnike in užitnike, ki nočejo biti ude družnice svojega okoliša.«

Glavni odbor Kmetijske družbe ima torej nalogo pregledati in ugotoviti, ali ima prosilec vse lastnosti po § 4. in če jih ima, mora člana sprejeti. To se posebno jasno vidi iz zgodovine tega besedila. Poprej se je namreč glasilo: »Glavni odbor sme sprejemati«. Pred par leti pa je občni zbor Kmetijske družbe sklenil sedanje besedilo »sprejema« ravno z namenom, da se glavnemu odboru odvzame vsaka nadaljnja inicijativa in onemogoči samolastnost, tako da se njegova funkcija po ugotovitvi kvalifikacije po § 4. omeji zgolj na mehansko sprejemanje. Letos pa je večina vodstva Kmetijske družbe odrekla članstvo okoli 2500 kmetovalcem, ki imajo vse kvalifikacije po § 4. družbenih pravil. Nekaj priglasenih je sprejela za podporne ude, dasiravno se za take niso priglasili in če tudi predvidevajo pravila podporno članstvo le za druge samolastne osebe, nekmetovalce. Plačanih prispevkov po večini sploh ni vrnila, niti jih ni sprejela.

Tako je postopala večina glavnega odbora pri sprejemanju članov iz bivše Kranjske z motivacijo, da so bili člani prijavljeni v masah, da ima tako številno pristopanje članov gotovo kakšne postranske namene in da je zato treba take člane odkloniti. Nasprotno pa so bili vsi priglašeni novi člani iz bivše Stajerske, četudi so se prijavili v masah, sprejeti vsi brez izjeme.

S tem sklepom glavnega odbora Kmetijske družbe se je zgodila kmetovalcem v bivši ljubljanski oblasti očitna krivica. Sklep je pristranski, ker kmetovalcem iz bivše Stajerske napram stanovskim tovarišem iz bivše Kranjske daje prednost. Obenem pa je vodstvo Kmetijske družbe tudi prekršilo svojo statutarno področje. Prisvojilo si je namreč ocenjevanje prijavljenih članov po njihovem mi-

Deputacija ljublj. univerze pri kralju

Kralj se podrobno in živo zanimal za potrebe ljubljanske univerze

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes ob 11 dop. so bili sprejeti na dvoru rektor ljubljanske univerze prof. dr. Dolencec, dekan teološke fakultete prof. dr. Lukman in dekan filozofske fakultete prof. dr. Cankar. Rektor je v prvi vrsti prosil Nj. Vel. kralja, da sprejme adresno ljubljanskega univerzitetnega sveta, katero je ta sklenil poslati Nj. Vel. kralju neposredno pod vtisom, da se je ljubljanski univerzi dovolilo nositi visoko ime »Univerza kralja Aleksandra I. v Ljubljani«. Adresa vsebuje kratek historijat ljubljanske univerze od tedaj, ko je kralj Aleksander kot takratni regent podpisal zakon, s katerim se je ustanovila samostojna univerza v Ljubljani. Nadalje navaja adressa težkoče, s katerimi se je morala boriti univerza in popisuje položaj, v katerem se nahaja sedaj, in s svojim delom in s svojimi uspehi ne stoji pred ustanovitvijo praznih rok ter ima polno nado, da bo pod tako visoko zaščito lahko nemoteno zrla v bodočnost.

Po prečitaniu te adrese je rektor dr. Dolencec prosil Nj. Vel. kralja, da sprejme tudi spomenico, ki je bila izdana ob priliki deset-

letnice obstoja ljubljanske univerze. Ta spomenica vsebuje natančen historijat razvoja ljubljanske univerze od prvega početka do današnjega dne. V njej se slika stanje, v katerem se trenutno nahaja univerza. Ker smo neposredno pred objavljenjem novega zakona o univerzah, je rektor prosil Nj. Vel. kralja, da kot pokrovitelj posveča popolno skrb slovenski univerzi in to ne samo zato, da ne bo okrnjena, temveč tudi v pravcu nadaljnjega razvoja in nemotene znanstvenega delovanja. Z morebitnimi materijelnimi pripomočki šele bo mogla univerza nadaljevati svoje delo v korist domovine in slavo kraljevega doma.

Nj. Vel. kralj se je nato živo zanimal za stanje, v katerem se trenutno nahaja naša univerza o univerzah in o tem, katere točke bi bilo treba spremeniti, oziroma ali bodo univerze z njimi zadovoljne. Nadalje so bila na razgovoru nekatera osebna vprašanja na vse tri delegate ljubljanske univerze. Nj. Vel. kralj se je podrobno informiral o razmerah dijaštva in o njihovih željah ter zelo poudarjal svoje zadovoljstvo z delom in uspehi ljubljanske univerze.

Profesorji na srednjih tehničnih šolah izenačeni

Belgrad, 5. novembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra trgovine in industrije in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o plačah, stalnih mesečnih in ostalih dokladah, prejemkih in napredovanju ter vpokojevanju nastavnikov srednjih strokovnih šol v resoru ministrstva za trgovino in industrijo. Zakon se glasi:

§ 1.

Ravnatelj, profesorji, suplenti in predmetni učitelji srednjih strokovnih šol v resoru ministrstva trgovine (srednje tehnične šole, obrtne šole, višje ženske obrtne šole, trgovske akademije in dvorazredne trgovske šole) kakor tudi načelniki in inspektorji ter drugo osebe za strokovno šolstvo v ministrstvu trgovine ter šolski inspektorji pri banih se izenačujejo, glede plač, stalnih mesečnih doklad in prejemkov v aktivnem stanju in v pokoju z ravnatelji, profesorji, suplenti in predmetnimi učitelji srednjih šol in z načelniki ministrstva in inspektorji pri banih v resoru ministrstva prosvete istih kvalifikacij po zakonu o srednjih šolah z dne 31. avgusta 1929 I. P. št. 19311.

§ 2.

Prevedba po tem zakonu na nove prejemke se bo izvršila na osnovi § 17. z izjemo točke 4

Seja VSZ

Belgrad, 5. novembra. AA. Na današnji seji Vrhovnega zakonodajnega sveta, ki je trajala od 16. do 19. ure, je prišel v pretres in razpravo predlog zakona o vinu. Seji je prisostvoval v imenu poljedelskega ministra načelnik Ranković, v imenu finančnega ministra pa načelnik Petar Petrovič. Načrt zakona se je v načelu sprejel, nakar se je prešlo na poednost. Na prihodnji seji, ki bo jutri ob 16 se bo končal pretres v poednostih tega zakona. Nato pride na vrsto predlog zakona o živinoreji.

Gruški incident likvidiran

Dubrovnik, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Radi pretepa med našimi in italijanskimi mornarji so bili premesčeni vsi v Dubrovniku nastanjeni orožniki, ki so danes odpotovali na nova službena mesta.

šljenju, ki mu ga § 4. družbenih pravil ne daje. Tako cenzura in izbira članstva je čisto političnega značaja in je z osnovo Kmetijske družbe nezdržljiva.

Družbena pravila določajo, da sme sprejemati člane le glavni odbor. Ker se je pa večina glavnega odbora bala hude opozicije pri tako krivičnem postopanju, je sprejemanje članov poverila direktorju, ki ga pravila Kmetijske družbe sploh ne poznajo. Glavni odbor sam o odklonjenih 2500 članih sploh nikdar ni sklepal. Odklonitev članov je torej v tem pogledu samolastno nasilje nepristojnega činitelja.

§ 12., točka 11. družbenih pravil dalje določa, da ima družbeni občni zbor razsojati o pritožbi radi tega, da ni bil kdo sprejet za ude. Poudarjamo, da v svoji vlogi z dne 7. avgusta 1929 na gospoda velikega župana predsedstvo samo naglašajo, da je za take pritožbe

in 6 ter § 118 zakona o srednjih šolah z dne 31. avgusta 1929 P. št. 19311, s tem da je treba § 17, točka 3 pod B) razumeti tako, da se lahko prevedejo učitelji, ki so položili zrelostni izpit kakršnekoli srednje šole in pa še dovršili kako drugo strokovno šolo nepopolne fakultetne stopnje.

§ 3.

Prejemki po tem zakonu se imajo nakazati s 1. oktobrom t. l.

§ 4.

Izplačilo prejemkov po tem zakonu se bo vršilo na breme presežkov in prihrankov proračuna ministrstva trgovine za leto 1929-30, ki jo je treba takoj in v naprej vknjižiti, kakor hitro stopi ta zakon v veljavo.

V to svrhu lahko minister za trgovino in industrijo izvršuje virname med vsemi partijami tega proračuna. Vse dosedanje določbe o honoriranju navedenih nastavnikov prenehajo veljati.

§ 5.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in ko bo priobčen v »Službenih novinah«.

Belgrajske vesti

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes so stopile v veljavo pirotske konvencije. V ministrstvu za zunanje zadeve se je sestavila komisija, ki bo odšla na jugoslovansko-bolgarsko mejo, da uredi vse potrebno.

Zakon o prenosu poslovanja banovine bo jutri objavljen ali najkasneje pojutrišnjem.

Ban dravske banovine ing. Serbec se mu-di v Belgradu.

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes se je dosedanji češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. Šeba poslovil od češkoslovaške osnove šole v Belgradu. Priporočal je dijakom in dijakinjam, naj se učijo srbsčine, ker je pač sedaj njihov kruh v Jugoslaviji in naj živijo v strogi poštenosti in globoki religioznosti, da bodo tako delali čast češkoslovaškemu imenu.

pristojen občni zbor in navaja imenoma podružnice v Dolu pri Ljubljani, Komendi, v Gorjah, v Trebnjem, v Cerkljah pri Kranju, St. Jerneju na Dolenjskem itd. Te pravne do-brote so se poslužili tako kmetovalci, ki jih je večina glavnega odbora odklonila osebno, kakor tudi posamezne podružnice Kmetijske družbe. Kmetovalci in podružnice, katerih člani so bili odklonjeni, so se pritožili pravočasno, in bi morale tvoriti te pritožbe posebno točko dnevnega reda občnega zbora. Toda predsedstvo Kmetijske družbe teh pritožb glavnemu odboru sploh ni predložilo, predsednik jih ni stavil na dnevni red občnega zbora in tudi o tej stvari ni pripustil nobene debate.

Toliko za danes. To so dejstva. Javnosti in oblasti pa prepuščamo, da si napravi sodbo o poslovanju večine glavnega odbora Kmetijske družbe.

Louis de Brouckère

Z današnjim dopoldanskim belgrajskim brzovlakom prispe v Ljubljano v spremstvu g. dr. Topaloviča, centralnega tajnika delavskih zbornic, g. Louis de Brouckère. On je znamenit vseučiliški profesor sociologije in zgodovine v Bruslju, belgijski senator, član društva narodov in član predsedstva II. internacionale. Znan je kot izborni govornik in strokovnjak v zunanjepolitičnih vprašanjih. Kot tak ni zavzel samo važnega mesta v domovini, ampak je odločno posegal tudi v mednarodni svet. Znano je, da se je zavzel zelo toplo za Jugoslavijo, ko je naperila lansko leto proti njej Italija znano kampanjo.

Na jug je bil poslan od svoje internacionale, da prouči vprašanje Balkana. Radi tega se je podal v Sofijo, kjer je prisostvoval kongresu socialistične stranke, obenem pa da sliši mnenje socialističnih voditeljev o tem vprašanju.

Iz Bolgarije je odpotoval v Jugoslavijo, da dobi informacije tudi od te strani. Obenem se zanima za vse socialne ustanove v državi. De Brouckère je znan kot iskren in neustrašen pacifist. Njegovo mnenje bo merodajno tudi za stališče socialistične internacionale napram balkanskemu vprašanju. Dosedaj je zastopal stališče: Balkan balkanskim narodom potom zveze balkanskih držav.

Senator De Brouckère v Zagrebu

Zagreb, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes ob pol 17 je iz Belgrada dospel v Zagreb belgijski narodni poslanec in senator De Brouckère v spremstvu generalnega tajnika delavskih zbornic v Belgradu dr. Zivka Topaloviča. Na kolodvoru so ga pričakovali zastopniki vseh delavskih organizacij in sindikatov, kakor tudi mnogo zagrebških časnika, s katerimi se je De Brouckère pogovarjal nekaj časa.

Ogledal si je še tekmo današnjega dne delavsko zbornico in SUZOR. Danes zvečer ob osmih je imel predavanje v Kolu. Predaval je o Zjedinjenih državah Evrope. Jutri dopoldne ob 9 odpotuje v Ljubljano.

Drummond v Sarajevu

Sarajevo, 5. novembra. AA. Generalni tajnik Društva narodov sir Eric Drummond je prispe v svojemu spremstvu v Sarajevo ob 13.50 z zakasnitvijo 20 minut. Na postaji se ga pričakovali zastopnik velikega župana Luka Miklavšič, komandant armije general Kalafatović, načelnik sarajevske občine Asim beg Mutevelić, skoro ves občinski odbor in velika množica. Sir Drummond sta pozdravila zastopnik velikega župana in načelnik sarajevske občine, nakar se je odpeljal z avtomobilom v hotel »Evropa«, kjer mu je bil ob 14 prirejen banket. Tekom banketa je zastopnik velikega župana predstavil sir Drummond skupino občanov, ki bodo v Sarajevu osnovali sekcijo prijateljev Društva narodov, kar je vzel sir Drummond z zadovoljstvom na znanje. — Po banketu si je generalni tajnik Društva narodov ogledal sarajevske znamenitosti ter obiskal deželni muzej, mestno posvetovalnico, Begovo džamijo, tovarno preprog, vezenin in šolo za umetne obrti.

Sarajevo, 5. novembra. AA. Po čajanki, ki jo je priredil komandant armije general Kalafatović generalnemu tajniku Društva narodov Drummond, si je le-ta peš razgledal Sarajevo in krenil skozi ulice Kralja Aleksandra in Kralja Petra v hotel »Evropa«, kjer je bil nastanjen. Ob 8 zvečer je odšel na železniško postajo, da se odpelje z vlakom, ki odhaja ob 20.15 v Dubrovnik, kamor prispe ob 10.30 zjutraj.

Žorga obsojen na 5 let

Belgrad, 5. novembra. AA. Danes opoldne je bila v državnem sodišču za zaščito države razglašena obsodba proti Pavli Kastrinovi in tovarišem zaradi komunistične propagande Pavla Kastrinova je bila obsojena na eno leto zapor, Marija Drakslerjeva na 6 mesecev, Lazar Mešić na eno leto zapor a Jak. Žorga na 5 let robije. Obsojencem se vsteje v kazni dosedanji zapor.

Gustinčič in Kermavner prepeljana v sodne zapore

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes sta bila izročena državnemu sodišču za zaščito države ing. Gustinčič in Dušan Kermavner. Jutri bosta prepeljana iz policijskih zaporov v zapore okrožnega sodišča.

Doklade za železniško in finančno osobje

Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Dosedaj so imeli svoje posebne doklade sodniki, upravni uradniki in po novem srednješkolskem zakonu tudi srednješkolski profesorji. Ministrstvo za promet je predložilo finančnemu ministru poseben pravilnik, po katerem naj se uredijo za prometno osebo pri železniških direktorjih in pri ministrstvu posebne doklade.

Doklade so fakultetske in direktorske, in sicer obsegajo: 1. kategorija od sedme skupine naprej po 800 Din mesečno, t. j. 400 Din direktorske in 400 Din fakultetske doklade, II. kat. od 3. skupine naprej samo direktorske doklade; v III. kat. pa pride vpoštev samo ukazna skupina. Doklade torej znašajo: v I. kat. 800 Din, v II. in III. kat. 400 Din. Dalje dobivajo referentje mesečno 100 Din, šefi 100 Din in načelniki 200 Din doklade, tako da dobi skupno referenti 500 Din, šefi 600 Din, načelniki pa 800 Din posebnih doklad.

Istotako je ministrstvo za finance uredilo na podlagi mnogokratnih intervencij fakultetskega oseba finančne stroke vprašanje novih posebnih doklad ter bodo tudi ti prejeli doklade po zgledu drugih uradnikov.

Ministrstvo za finance je predlog ministrstva za promet načelno sprejelo in odobrilo.

Ustanovitev mestne policije v Celju in Mariboru

Belgrad, 5. novembra. AA. Predsednik ministrskega sveta je na osnovi čl. 55. zakona o notranji upravi predpisal uredbo o ustanovitvi predstavništva mestne policije v mestih izven sedeža banovin. Uredba slove:

§ 1.

Ustanavljajo se predstavništva mestne policije v Mariboru in Celju v dravski banovini, v Belovarju, Brodu na Savi, Varaždinu, Karlovcu, Koprivnici, Ogulinu, Osijeku, Sisku, Slavonski Požegi in na Sušaku v savski banovini, v Bihaču in vrbaski banovini, v Mostarju, Travniku in Sibeniku v primorski banovini, v Vel. Kikindi, Vel. Bečkerek, Vršcu, Kragujevcu, Pančevu, Senti, Somboru, Zemunu, Stari Kaniži in Subotici v dunavski banovini, v Vinkovcih, Vukovarju in Tuzli v drinski banovini, v Dubrovniku in Peči v zetski banovini ter v Bitolju, Velešu, Djakovici, Ohridu, Prizrenu, Prilepu, Prištini, Strumici in Štipu v vardarski banovini.

§ 2.

Glede ustrojstva in delokroga ustanovljenih predstavništva mestne policije veljajo predpisi uredbe ministra notranjih del o ustroju in delokrogu predstavništva mestne policije z dne 8. oktobra 1929 l. »Službene Novine« številka 243 S. J. z dne 17. oktobra 1929. l.).

§ 3.

V krajih, navedenih v § 1. te uredbe, kjer obstojajo posebne policijske ustanove z nalogami mestnih policijskih oblastev, prenehajo le-te z 31. decembrom 1929. l. kjer pa občine opravljajo posle krajevnih policijskih oblastev, jih prevzamejo predstavništva mestne policije z 31. decembrom 1929. Bani bodo ukrenili vse potrebno, da prično 31. decembra 1929 poslovati v teh krajih predstavništva mestne policije.

§ 4.

Ta uredba stopi v veljavo z 31. decembrom 1929.

Dr. Srkulj odpotoval v Belgrad

Zagreb, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Mestni župan dr. Srkulj je danes nenadoma odpotoval v Belgrad, da si je bila njegova pot določena za četrtek. Dr. Srkulj ima v Belgradu rešiti nekatera zelo nujna vprašanja. V prvi vrsti se bo informiral pri merodajnih krogih o posojilu pri državni hipotekarni banki. Govoril bo tudi radi kuluka.

Pisatelj Miličević — umrl

Belgrad, 5. nov. (AA.) Davi ob 1.30 je preminul v prestolnici znani književnik in pesnik Veljko Miličević.

Neresnična vest o smrti kralja Jurija

Pariz, 5. novembra. AA. Snoči je radiopostaja na Eiffelovem stolpu razširila vest, da je umrl angleški kralj Jurij V. Postaja se je sklicevala na obvestilo, ki ga je o tem dogodku baje prejela od poročevalske agencije »Havas«. Vest je vzbudila v Parizu in Londonu in po vsej Evropi ogromno senzacijo. Danes pa objavlja »Havas« komunikce, v katerem ugotavlja, da te vesti ni oddala. Preiskava je ugotovila, da je snoči tekom emisije nekdo poklical na telefon šefa postaje in se mu predstavil kot zastopnik agencije »Havas« in mu sporočil, da je umrl angleški kralj Jurij. Na postaji ni nihče podvomil o resničnosti te vesti, ki je bila takoj oddana po radiu v svet. Ker so se taki primeri v zadnjem času ponovili, obvešča »Havas« vse liste in ustanove, naj senzacionalna poročila vedno prekontrolirajo.

London, 5. nov. (AA.) Angleški kralj Jurij se je vrnil iz Sandringhama v London. Občinstvo mu je priredilo pri prihodu v London navdušene ovacije.

Angleška zunanja politika

Velika zunanjepolitična debata v angl. parlamentu — MacDonald in Henderson govorita

London, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Prva velika zunanjepolitična debata v času delavske vlade je razočarala vse, ki so računali na senzacije. MacDonaldov govor je bil večkrat prekinjen z neprijaznimi križnimi vprašanji Lloyda Georgea, ki so vedno končali s hrupnimi prizori. Potem je sledila debata o ruskem vprašanju, ki je bila zelo dolga. Vsekakor je že sedaj gotovo, da bo glasovanje šele pozno ponoči, da bo sprejet Hendersonov predlog za vzpostavitev diplomatskih odnosov z Rusijo z glasovi delavske stranke in liberalcev proti konservativcem, torej z večino 100 glasov. MacDonald je začel svoj govor z izjavo, v kateri se je najprej zahvalil predsedniku Hooverju, ameriški in kanadski vladi za prijazen sprejem. Navajal je, da sta s Hooverjem obravnavala vsa velika vprašanja, ki so sploh bila kdaj predmet angleško-ameriških odnosov. S Hooverjem sta oba mnenja, da je potrebno glede razorožitvenega vprašanja tudi razgovore s Francijo, Italijo in Japonsko, da se odstranijo vsaj največje težkoče, ki obdajajo problem pomorske razorožitve. Razen teh pogajanj pa so potrebna še tudi pogajanja s Francijo, Italijo in Japonsko tudi o specialnih problemih teh narodov. Naglašal je posebno, da ni prinesel iz Amerike nobenega izgotovljenega dogovora, da se bodo vsa vprašanja obravnavala na pomorski razorožitveni konferenci, ker imajo tudi drugi udeleženci na tej konferenci važno besedo. Za njim je govoril Baldwin, ki je naglasil, da bi bil sicer on sam rad tisti, ki bi odnose z Ameriko izboljšal, da pa brez zavisti privoščil MacDonaldu vse. Nato je stavljal Lloyd George razna vprašanja ter je hotel n. pr. vedeti, kako hočeta Anglija in Amerika interpretirati pomorsko pravo in katere predloge namerava staviti Anglija na pomorski razorožitveni konferenci. Za njim je izjavil Kennworthy ob burnem odobravanju delavske stranke, da ta vprašanja nikakor niso stavljena v dobri volji. Nato je moral ponovno govoriti MacDonald, ki je slo-

vesno zagotovil, da v Ameriki ni prevzel nikakih obveznosti in da ni govoril niti besede o medzaveznih dolgovih.

Nato je Henderson utemeljeval svoj predlog za vzpostavitev normalnih diplomatskih odnosov z Rusijo. Naglašal je, da pred Rusijo ni kapituliral, temveč da se je ruska vlada obvezala, da bo najpozneje onega dne, ko bosta poslanika predložila svoja poverljiva pisma, prevzela obveznost, da ustavi vso propagando proti Angliji in proti državam, ki so z njo v prijateljskih razmerah, tako da se bodo Angliji sovražne propagandne odredbe III. internacionale lahko smatrale s strani Anglije kot kršitev novega sporazuma. Henderson je izjavil, da v Rusiji ni nobenega dvoma o tem, da angleška vlada in angleško finančno ministrstvo nikdar ni prevzelo nobenih jamstev za obresti in kapital za ruske finančne transakcije v Angliji. Baldwin je, utemeljujoč odklonilni predlog svoje stranke, izjavil, da bodo konservativci samo tedaj pristali na vzpostavitev odnosov z Rusijo, če bo Rusija po gotovi dobi podala dokaz, da resno misli s svojo obljubo, da bo ustavila propagando. Za Anglijo samo ruska propaganda ni nevarnost, pač pa za Orient. V Orientu se bo vzpostavitev diplomatskih odnosov z Rusijo smatrala za zmago Rusije in poraz Anglije. Lloyd George je izjavil, da mora Anglija z Rusijo obnoviti odnose, ker je Anglija zelo udeležena pri trgovini z Rusijo in ker razorožitve Evrope brez Rusije ni možna. Za revolucionarne vlade je potreben poseben psihološki postopek. Biti moramo potrpežljivi in moramo z njimi sestiti skupni miz, da nam njihove manire ne ugajajo. Namigavanje na Ameriko, da z Rusijo še ni obnovila odnosov, ni točno. Mi spadamo v Evropo in si lahko vzamemo za zgled Ameriko, ki je svoje žepe napolnila z našim denarjem. (Viharno odobravanje.) — Nato so nastopili drugi govorniki, med katerimi so poslanci hitro zapuščali dvorano in so govorniki govorili skoro pred praznimi klopmi.

Senzacija o MacDonaldovi kapitulaciji

MacDonald baje sprejel vse Hooverjeve predloge — Snowden rešil situacijo

Pariz, 5. nov. (Tel. »Slov.«) »Echo de Paris« objavlja senzacionalna odkritja o pogajanjih med MacDonaldom in Hooverjem. Dne 5. in 6. oktobra se je dal MacDonald, navdušen po entuziasmičnem sprejemu v Ameriki, zavesti do tega, da je pristal navzlic tradicionalnemu načelnemu konfliktu med Ameriko in Anglijo o svobodi morja na dogovor, ki pomeni popolno kapitulacijo angleške teze. Anglija bi se imela s tem dogovorom odreči temu, da bi v vojni kontrolirala na visokem morju nevtralne ladje, angleški ladijski bazi v Halifaxu in Esquimo pa bi se morali razorožiti in opustiti. Pred podpisom in objavo tega dogovora je MacDonald vprašal za mnenje oba funkcionarja angleškega zunanjega urada, ki sta ga spremljala. Ta dva sta iznenadeno brzojavila v London, nakar se je Snowden kot namestnik ministrskega predsednika takoj telefonično zvezel z MacDonaldom in mu izjavil, da niti angleško javno mnenje niti javno mnenje dominijonov nikdar ne bo pristalo na to. Snowden je zagrozil s takojšnjo demisijo. Snowden je v najostrejšem tonu napadel MacDonalda, pri čemer se je revanžiral za znamenito brzojavko, katero mu je svoječasno poslal MacDonald v Haag, pa se je takrat vsebina brzojavke, ki je bila za Snowdena žaljiva, po-tlačila. Ta telefonični razgovor in kritika kanadskega ministrskega predsednika, o kateri se je mnogo pisalo v kanadskih listih, sta povzročila, da je MacDonald zapustil Ameriko, ne da bi se bil vezal, temveč je Hooverju nam obljubil, da bo predmetno vprašanje zasledoval dalje. Ta odkritja se zdijo precej fantastična, posebno z ozirom na sovražnost reakcionarnih francoskih listov nasproti angleški delavski stranki.

lefončno zvezel z MacDonaldom in mu izjavil, da niti angleško javno mnenje niti javno mnenje dominijonov nikdar ne bo pristalo na to. Snowden je zagrozil s takojšnjo demisijo. Snowden je v najostrejšem tonu napadel MacDonalda, pri čemer se je revanžiral za znamenito brzojavko, katero mu je svoječasno poslal MacDonald v Haag, pa se je takrat vsebina brzojavke, ki je bila za Snowdena žaljiva, po-tlačila. Ta telefonični razgovor in kritika kanadskega ministrskega predsednika, o kateri se je mnogo pisalo v kanadskih listih, sta povzročila, da je MacDonald zapustil Ameriko, ne da bi se bil vezal, temveč je Hooverju nam obljubil, da bo predmetno vprašanje zasledoval dalje. Ta odkritja se zdijo precej fantastična, posebno z ozirom na sovražnost reakcionarnih francoskih listov nasproti angleški delavski stranki.

Eksodus nemških katoliških strank

Složen nastop centroma in bavske ljudske stranke proti spremembi določb o ločitvi zakona

Berlin, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Obe katoliški stranki v nemškem državnem zboru, centrum in bavska ljudska stranka, sta danes označili svoje opozicijsko stališče glede stremljenja vlade, reformirati pravne določbe o ločitvi zakona. Bivši pravosodni minister Bell je izjavil v pravnem odboru državnega zbora v imenu centroma, da je njegova stranka že pred daljšim časom prosila vlado, da začasno pri sedanjih posvetovanjih o kazenskem zakonu ne razpravlja o določbah glede reforme o ločitvi zakona. Dokler vlada na to prošnjo ne

odgovori, se člani centroma ne morejo več udeleževati razprav v pravnem odboru.

Berlin, 5. nov. (Tel. »Slov.«) V pravnem odboru nemškega državnega zbora je prišlo danes do senzacionalnega eksodusa centroma in bavske ljudske stranke. Bivši državni pravosodni minister Bell je izjavil, da je centrum že pred delj časom prosil vlado, naj odloži reformo glede ločitve zakona, do danes pa ni dobil nobenega odgovora. Centrum zato ne more sodelovati pri nadaljnjih posvetovanjih odbora. Slično izjavo je podal za bavarsko ljudsko stranko tudi poslanec Pfleger.

Seje sejma odgodene

Varšava, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Predsednik republike Moseicki si ni izbral nobene od obeh alternativ, ki mu jih je včeraj predlagal sejmski maršal Daszyński, namreč razpust parlamenta ali odstavitev vlade. Odločitev je odgodil s tem, da je zasedanje sejma odgodil za trideset dni, dasiravno je bilo že vse pripravljeno za sejo, ki bi se imela začeti ob 12.

Pred rekonstrukcijo romunske vlade

Bukarešta, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Preosnovna kabineta Maniu se pričakuje na dan 9. novembra. Ta dan bo stopil v veljavo novi zakon o upravni reformi, ki namesto dosedanjih trinajstih ministrstev določa samo deset ministrstev. Po tej reformi bodo odpadli tudi vsi ministri brez portfelja. Obenem s preosnovo kabineta se bodo izvršile tudi velike spremembe v diplomatskem zboru.

Čsl. soc. demokrati vstopijo v vlado

Praga, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik Udržal se je pogajal z voditeljem čeških socialnih demokratov Hamplom, ki je izjavil, da je njegova stranka pripravljena, pogajati se radi vstopa v vlado, vendar pa je končna odločitev stranke odvisna od vladnega programa. Pogajanja s češkimi socialnimi demokrati se bodo nadaljevala.

Akademiki!

Pri volitvah v SSLU volite samo »Slovensko listo«, katere zastopniki so s svojim delom v Sveto edini pokazali resno delo in pravilno umevanje nalog naše najvišje stanovske organizacije. Vsi za Slovensko listo, vsi za listo A!

Mirko Potokar

cand. iur.

predsednik Akademске zveze.

Henderson o pol. položaju v Avstriji

London, 5. novembra. (AA.) Minister zunanjih del Henderson je izjavil v odgovoru na interpelacijo o političnem položaju v Avstriji, da razpravljate obe glavni avstrijski stranki o ustavnem vprašanju in da se skuša doseči revizija ustave na način, kakor je ta določen v parlamentarnih ustanovah v Avstriji. Angleška vlada se iskreno nadeja, da se povrnejo normalne razmere v Avstriji in da bo razoroženih onih 560 organizacij, ki zadržujejo napredek in ovirajo razvoj Avstrije. Vsak poskus, seči po drugih sredstvih, bi pomenil, da hočejo zapustiti dosedanja parlamentarno pot. Vsako vmešavanje v notranje zadeve Avstrije, tudi od strani Anglije, bi pomenilo resno ogrožanje mednarodnega miru in ravnovesja.

Sklicanje španskega parlamenta odgodeno

Madrid, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Komentarji o oprostitvi Sancheza Guerre so prisilili diktatorja Primo de Rivera k izjavi, da je bila diktatura vedno za to, da državo privede do normalnega življenja. Ker pa se še vedno kažejo slabe razmere, se vlada ne sme v nobeni stvari prehiteti. Zato je vlada na svojem potu do stabilizacije razmer ustavila svoj korak, ter se seja poslanske zbornice, ki naj bi razpravljala o ustavnih vprašanjih, ne bo vršila ta mesec, temveč šele meseca januarja. Kakor se doznava, je vojno sodišče Sancheza Guerre soglasno oprostilo. Kljub temu pa generalni kapitan v Valenciji sodbe še ni potrdil. Primo de Rivera je izjavil navzlic mnogostranskemu domnevanju, da niti on niti nihče drugi (misli je na kralja) ni nikakor vplival na vojaške sodnike v Valenciji.

Zračni promet med Kanado in Anglijo

Pariz, 5. novembra. AA. »Havas« javlja iz Ottawe v Kanadi, da je predsednik kanadske vlade Mackenzie King objavil, da bo v do glednem času otvorena nova zračna črta med Kanado in Anglijo. Promet se bo vršil preko Grenlandije, Labradorja in Hudsonskega zaliva.

Dvoboj Aljehin—Bogoljubov

Haag, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Danes sta igrala Aljehin in Bogoljubov 23. partijo, katero sta po 40. potezi prekinila in jo bosta jutri igrala dalje. Sodi se, da ima Bogoljubov boljše izgleda.

Drobne vesti

Capetown, 5. novembra. AA. Tu je neka žena porodila 6 moških otrok. Trije so kmalu po porodu umrli.

Pariz, 5. novembra. AA. Včeraj se je sestala v Parizu diplomatska konferenca, da sestavi mednarodno konvencijo o ravnanju s tujci in o položaju tujih podjetij. Na konferenci sodelujejo zastopniki 40 držav.

Definitiven rezultat čsl. volitev

V smislu volivnega zakona se je sestala v ponedeljek osrednja volivna komisija, da izvede 2. in 3. skrutinijo. V prvem skrutiniju je bilo od 800 poslanskih mandatov zasledenih le 199, 100 mandatov je bilo razdeljenih v drugem in en mandat v tretjem (od preostalih nemških glasov so ga dobili nemški socialni-demokrati).

Definitivna razdelitev mandatov je torej ta:

	(preje)
Republikanci (agrarci)	46 (45)
Čsl. socialni-demokrati	39 (29)
Čsl. nar. socialisti	32 (27)
Komunisti	30 (41)
Čsl. ljudska stranka	25 (31)
N. socialni demokrati	21 (17)
Hlinkova ljudska stranka	19 (23)
N. kmečka zveza in nemški volivna skupnost	16 (18)
Čsl. narodni demokrati	15 (13)
N. ljudska stranka	14 (13)
Čsl. obrtna stranka	12 (13)
Madžarske stranke	9 (10)
N. narodni socialisti	8 (7)
N. nacionalci	7 (9)
Zidje - Poljaki	4 (1)
Liga	8 (0)

Senzacija je bila, da ni slovaška ljudska stranka več kandidirala dr. Tuka. Njen pooblaščenec je izjavil, da mesto njega kandidira slovaška ljudska stranka poslastnika Penžinskega. Dr. Tuka se bo najbrže sedaj sploh umaknil iz političnega življenja. Stranka utemeljuje svoje postopanje s tem, da je narod odklonil dr. Tuko, ko je ta propadel v okraju, kjer je dobila stranka preje dva mandata. Stranka je pustila past Tuko kot poslanca, poskrbela pa bo, da bo njegova eksistenca po reviziji procesa zagotovljena.

Dunajska vremenska napoved. Jasno. Na mnogih krajih jutranja megla. Temperatura bo malo spremenjena. V prostih legah zjutraj slana, pozneje pa toplejše vreme radi južnih vetrov.